

Føroya Sosial-Demokratatur

FRÆLSI

JAVNABUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 34

Lýsingarprísir fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Týsdagin 5. juni 1951

Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

25. Árg.

Tit skulu fáa verkfallið afturlönt,

sigur Dimma. Í august skal Lögtingið seta meira skatt og toll á fyrri at halda tær vörur niðri, ið ávirka prístalið, t. v. s., at klædnavörur, skógvar, kol o. t., ið vit öll eru tvungin at hava, skal dyrkast enn meira, og skal tann peningurin nýttast til at seta prísirnar niður á matvörum.

Í øllum londum, har prístal verður roknað út, koma allar neyðsynjarvörur at ávirka prístalið, og at vit her í Føroyum ikki skulu rokna klædnavörur fyri neyðsynjarvörur, ljóðar marghátligt. Neyvan nakrastaðni í verðini hava tey so ráligt veðurlag, sum vit hava, og vísa teir nógvu giktsjúklingarnir best at so er.

Í brævinum frá landsstýrinum siga teir, at tær vörur, ið fáa studning eru tær, ið nýttar verða hvønn dag, og munar hetta nógv hjá tí, ið minst hevur ráðini, og væl meira enn tær krónur, tey av og á gjalda í tolli fyri ein klædning, inbúgv, gólteppi o. t. Soleiðis ljóða teirra vísdómsorð, og um tú ikki góðtekur heta, vita teir ikki

hvussu ringt teir skulu nevna teg. Og okkum ið royna at lýsa fyrri tí minna menta manninum, hvussu teir royna at binda hann fastan í fátækdóminum, okkum skylda teir fyrri at vilja ósa fólk upp.

Teir nevna ein klædning, væl vitandi, at ein arbeiðsmaður sjaldan keypir sær klædning, men hví nevna teir ikki arbeiðs- og sjóklæðir?, tí so vita teir, at so verður bílatið eitt sindur øðrvísi, tað er nakað hvør maður má keypa oftani, og so sjóstyvlarnir, kanska teir eisini verða keyptir sjaldan, og kanska tað eru bert teir, ið góð hava ráðini, ið keypa teir?

Nei, vit vilja ikki ósa nakran upp, vit vilja bert siga fólk sum satt er.

Tollur er settur á nógvur neyðsynjarvörur, ið ikki ávirka prístalið, og hendan toll nýta teir til at seta prísir á teimum vörum, ið ávirka prístalið niður við, so at tann arbeiðandi maðurin skal verða á knúnunum, og ikki hava høvi til at reisa seg fíggarliga.

ohs

FAKLIG OG POLITISK FYLKING AV ØLLUM ARBEIDARUM BÆÐI Á SJÓGVÍ OG LANDI

Síðani hetta blað fyri 25 árum síðani fór at koma út, hava ótaldar greinir verið skrivaðar um tað neyðuga í, at hin arbeiðandi fjöldin gongur saman í ein landsumfatandi politiskan og fakligan felagsskap, fyrri á tann hátt at rökja og bóta um korini hjá tí arbeiðandi fólkinum og skipa so fyrri landinum, at fólk ið alt undir tryggunum korum, fær tey bestu arbeiðslikindi, ta størst möguligu úrtøku av arbeiðinum og eina tilveru, ið tryggjar hvørjum einstakum sín rættsá lut, ið samfelagið til eina og hvørja tíð hevur at bjóða sínum íbúgvum.

Taka vit við læruni.

Verkfallið er enn frískt í huganum. Av tí hava vit nógv at læra, og vit kunnu lættliga taka við læruni, tí öll tey politisku blöðini, ið óivað koma um hvørja gátt í landinum, hava dúgliga víst ábrek og veikleikar í samfelagsskipanini, sjálvt um bert Føroya Sosial-Demokratatur hevur víst á eina leið — hina einastu — ið kann bóta um hesi brek og skapa ein fulkomnan trygggleika móti verkfallshóttanum

og fylgjnum av einum landsoyðandi verkfalli.

Fær hin arbeiðandi fjöldin trygg og úrtökugevandi arbeiðslikindi, eru allir möguleikar fyrri verkfalli burtur. Ikki ein tann einasti arbeiðari ella fiskamaður vil hava eitt verkfall, tí eingin sum hann kemur at liða undir tí. Arbeiðarafjöldin hevur bert eitt ynski: at arbeiða hvønn einasta dag, og tá arbeiðið er hitt einasta, ið hevur virði, vil hvør verkadagur skapa nýggj virðir og stórrí möguleikar at tryggja hvørjum einasta samfelagsborgara eina tilveru, ið demokratiskum og mentaðum samfelagið.

Mong verða tey, ið ósek eru, men sum tó koma at liða undir fylgjnum av einum verkfalli, og mest kemur hin einasti virkugla óseki at liða — arbeiðarin og fiskimaðurin.

Fram við teimum seku.

Hvørjir eru so teir seku?

Jú, tað eru teir, og einas teir, ið soleiðis skipa fyrri landinum, at arbeiðarin og fiskimaðurin hevur síni vánaligu lívslikindi og fær

PRÍSFALL!

Yviri í Ameriku hevur stórt prísfall verið. So harðliga gekk niður eftir, at tey fólk, ið flýddu út, máttu spyrja hvønn annan í hvørjum tíma hvussu nógv veran kostaði nú. Hetta var í teim stóru vørhúsum. Leygardagin komu smáhandlarnir ásamt um at seta allar prísir 20% niður.

Hesir hava óivað havt eitt sindur størri bruttovinning enn teir í Føroyum sambært brævið frá Landsstýrinum.

sína lítlu úrtøku av arbeiðinum, at hann verður noyddur til at taka sítt einasta stríðsvápn í hendi — verkfallið, fyrri á tann hátt at vinna sín samfelagsliga rætt sambært sína samfelagsligu skyldu.

Arbeiðarnir og fiskimenninir eru teir, ið frammanundan eru teir ringast løntu í samfelagnum.

Tað kann tí ikki vera nokur meining í:

at teir skulu dýkjast undir við skatti fyrri at nakrir ríkmenn skulu slepa skattafríir.

Dýrtíðir hótta uttanífrá og krepputíðir skulu haldast burtur, men tað er vitleyst, at arbeiðs- og fiskimonnum skal verða álagdur ein okurstollur at gjalda fyrri nakrar neyðsynjarvörur fyrri at halda øðrum niðri, samstundis sum hesin tollurin stórliga minskar um keypivirðið av teimum hart vunnu pengunum, soleiðis at gloppið millum fallandi lönir og

hækkandi prísir verður fleirfaldað stórri enn frammanundan. Og alt hetta skal arbeiðarin og fiskimaðurin gjalda, samstundis sum ríkmadrin sleppur friur, orsakað av, at teir stýrandi í landinum ikki vilja skerja okursvinningin hjá heild- og smásölumanninum uppá luksúsvörur, ið meiri enn nakað annað ókir um talið á skínandi, klingandi gulldálum í lummanum hjá teimum, ið landsins stýri vælsignar og heldur sína skónandi, miskunsomu hond uppi yvir, so teir verða bjargaðir frá tí nívandi illa, ið arbeiðarin og fiskimaðurin má træla undir, t. d. okurstolli, skerdari keypikraft, löntrýsti, avtíknari minstulön, úr lagi ringum ísfiskasáttmálum, til skýggja rúkandi prísnum, og ótaldum øðrum nívandi trældómsbondum.

Øllum hesum má hin arbeiðandi fjöldin træla undir.

Framh. á 2. síðu.

Enn hava vit nógv at læra

Leygardagin hevði eg her í blaðnum grein við yvirskriftini »Samanhald«. Harí var tað hent, at prentvillur hövdu gjørt ein part av greinini ólesandi m. a. seinast har eg vildi hava sagt hesi orð: »Enn hava vit nógv at læra av arbeiðarum og sjómonnum í øðrum londum, áðrenn vit kunna sammetast við teir.« Hesum viðvíkjandi var einans talað um streikur. Eg hugsaði m. a. um tað verkfallið sum beint nú var í Íslandi.

Nakrar dagar aftaná, at verkfallið her í Føroyum byrjaði hitti eg ein Íslending og segði hann soleiðis við meg: »Í morgin byrjar verkfall í Íslandi, men har verður tað liðugt beinanvegin tessvegna at har streika teir aðraleiðis enn her. Har uppi hjá okkum leggur alt stilt í senn bæði á sjógví og landi, og tá má ein endi koma á beinanvegin. Kunnu partarnir ikki koma á samt, so má landsstýrið koma uppi leikin.«

Tríggjar ella fyra dagar seinni hitti eg sama mannin, og segði hann mær tá, at nú var longu alt liðugt í Íslandi.

Har kundi verkfallið ikki vara fleiri vikur eins og her í Føroyum. Í Íslandi byrjaði verkfallið fríggj- amorgun og vardi 3 dagar tá ið sunnudagurin er íroknaður soleiðis, at alt arbeiðið byrjaði aftur mánamorgunin.

Hvussu skilið var her í Føroyum og er enn vita vit öll. Ein kann illa skriva um hetta óskilið ella tala um meðan útendingar eru hjástaddeir, teir rista bert á hövduinum og smírast. Hvat skulu teir gera annað. Teim rennur í huga söguna um menninar sum druknaðu álin — álin — á sinni.

»Saman at halda var eitt okkum givið.«

Soleiðis yrkti okkara stóra skald H. A. Djurhuus.

Orðini eru eftir hann, og tíverri passa tey enn.

Hvussu leingi verða tey at passa???

J. H. Danbjörg.